

Miljødirektoratet

FORSLAG TIL FORSKRIFT OM CO₂-KOMPENSASJON FOR INDUSTRIEN

Naturvernforbundet støtter formålet med CO₂-kompensasjonsordningen, som er å motvirke karbonlekkasje fra Europa grunnet økte kraftpriser som følge av EUs klimavotesystem, og på denne måten forhindre økte globale utslipp. Vi har noen forslag til skjerpning av kravene som stilles.

Siden det er fossilbaserte kraftverk som setter prisen i det europeiske kraftmarkedet, oppfatter vi det slik at norske bedrifter som benytter i all hovedsak kraft fra fornybare energikilder gjennom ordningen, vil komme bedre ut enn europeiske konkurrenter som benytter fossil kraft, til tross for at også norske bedrifter uten egenproduksjon i stor grad betaler europeisk kraftpris. Dette er rimelig.

Naturvernforbundet hilser velkommen at de støtteberettigede virksomhetene må gjennomføre energikartlegging. Denne energikartleggingen må brukes til å identifisere muligheter for energieffektivisering og finne produksjonsteknologi som både reduserer klimagassutslippene og det spesifikke energiforbruket.

Vi noterer at det vil komme energieffektivitetsstandarder fra 2025. Vi savner en redegjørelse for om den nye forskriften allerede fra starten kan stimulere til økt energieffektivitet. Ifølge IEAs 1,5-graders-rapport som ble lansert i mai 2021, er det nødvendig å fordoble den årlige forbedringen av energieffektivitet globalt for å kunne nå 1,5-gradersmålet.¹

Tildelingen i forrige periode var i hovedsak basert på historisk produksjon eller elektrisitetsforbruk i perioden 2005–2011, men skal nå baseres på løpende produksjon eller elektrisitetsforbruk. Det vil si at ordningen vil virke som en produksjonssubsidie eller elektrisitetssubsidie (avhengig av om det er energieffektivitetsstandarder eller alternativstandarder som benyttes). Dette vil stimulere til større produksjon eller mer bruk av elektrisitet i den kraftkrevende industrien i Norge. Utformingen av ordningen kan bidra til å konservere produksjonsteknologier og ikke gi noen insentiv til å redusere det spesifikke energiforbruket. Lavere pris på elektrisitet vil isolert redusere interessen for økt energieffektivitet, men det kan være mulig med en avkortning av støtten dersom bedriften ikke når nærmere bestemte krav til energieffektivitet. Mulighetene for dette bør avklares.

Det er generelt ønskelig at CO₂-kompensasjonsordningen ikke blir så kostbar at den står i fare for å bli borte. Det som trekker i gunstig retning, er at det trolig vil bli en høyere kvotepris internasjonalt, og dette vil redusere risikoen for karbonlekkasje. Men samtidig vil utgiftene til CO₂-kompensasjonsordningen isolert sett øke i takt med økte kvotepriser i Europa. Nivået på de kompensasjonsberettigede bedriftenes produksjon og kraftforbruk, og eventuelle nye bedrifter som blir kompensasjonsberettiget i løpet av perioden, som eksempel ny kraftkrevende hydrogenproduksjon, vil kunne bidra til en betydelig økning i statens utgifter. Dette understreker betydningen av å sette krav til økt energieffektivitet. Når det gjelder hydrogen, er det også planer for blått hydrogen med CCS som vil kreve ekstra energi. Naturvernforbundet mener at bare produksjon av grønt hydrogen bør skje i Norge.

¹ <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>

Naturvernforbundet er åpen for en mer finmasket bruk av ordningen som kan sikre støtte til enkeltbedrifter som berøres av karbonlekkasje, selv om sektoren de tilhører, ikke er utsatt for karbonlekkasje. Men her det viktig at slike bedrifter ikke er de som gjør minst for å sikre en energieffektiv produksjon. Her bør det stilles sterke krav til energieffektivitet.

Når det gjelder andre betingelser for utbetaling av støtte, stilles det opp tre krav til virksomhetene, hvor ett må være oppfylt. Vi mener det må vurderes om disse kan skjerpes betydelig i den norske forskriften.

- a) Anbefalingene fra energikartlegging skal iverksettes, med mindre tilbakebetalingstida for investeringene er urimelig lang. Tre år, som er foreslått, er for lite.
- b) Sørge for at minst 90 prosent av kraftforbruket stammer fra fornybare energikilder.
- c) Minst 60 prosent av kompensasjonen bør brukes ikke bare på å redusere klimagassutslippene, men også til energieffektiviseringstiltak. Frigjort fornybar energi fra industrien vil bidra til å dekke økt elektrisitetsbehov for utfasing av fossil energi i Norge.

Uavhengig av dette mener vi at det bør være et krav om at virksomhetene som mottar CO₂-kompensasjon, må kjøpe opprinnelsesgarantier for den strømmen som de får kompensasjon for – så lenge Norge deltar i ordningen med opprinnelsesgarantier.

Når det gjelder beregning av kompensasjon, er det uklart hvordan langsiktige kraftavtaler som inkluderer «hedging», blir behandlet, for eksempel hvis kraftprisen er bundet opp til råvarepris og/eller dollarkurs.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Holger Schlaupitz
fagsjef